

Digital grusväg 1/2005

Dg 1/2005 (2005-04-13). Aperiodisk tidskrift. Årgång 10. (c) Sixten Borg.

Inledning.

I ett hus vid skogens slut, liten tomt tittar ut. Har en äppelskrott i hand, men var skall den kastas bort?

Hos tomten i skogsbygden vet vi minst om var sophinken är placerad. På höger eller vänster sida av vaskskåpet?

Var är sophinken? En pilotstudie.

När man vill hjälpa till att duka av bordet hemma hos en bekant, behöver man ofta slänga något i sophinken. Problemet är var sophinken är placerad. I de flesta hem finns den i skåpet under vasken, men bakom vilken av luckorna?

Syfte

Undersökningens syfte var att se om det finns några uppenbara mönster bakom placeringen av sophinken i köket.

Material och metod.

Ett antal personer i omgivningen tillfrågades om var sophinken i köket var placerad hemma hos dem eller deras anhöriga: bakom höger eller vänster lucka till vaskskåpet; alternativt bakom vaskskåpets enda lucka i relevanta fall. En följdfråga i det sist-nämnda fallet var om luckan var höger- eller vänsterhängd.

Insamlade data undersöktes med Pearson's Chi-2-test med simulerat p-värde (2000 replikat) för att se om placeringen visade samband med befolkningstäthet stadsmiljö (som Lund eller större), landsbygd (mer pastorala omgivningar) eller obygd (övriga platser, dock ej Malmö).

Resultat

Totalt 33 sophinkar ingår i det insamlade materialet. I tabell 1 sammanställs sophinkarnas placering. Inget fall av vänsterplacering har observerats i stadsmiljö, men den förekommer i landsbygd och obygd. Med tunnare befolkningstäthet tycks vänsterplacering bli vanligare.

Fördelningen mellan höger och vänster sida skiljer sig mycket riktigt mellan stadsmiljö, landsbygd och obygd ($p=0.0465$, tvåluckeskåp). I det fall en- och tvåluckeskåp poolas finns en högst signifikant heterogenitet ($p=0.002$). I vilken mån enlucksskåp tillåter egentliga val av placering är tveksamt, vi återkommer till det i diskussionen.

Digital grusväg: Aperiodisk tidskrift. Årgång 10. (c) Sixten Borg.

Korrespondens: elektronisk post digital.grusvag@swipnet.se.

Nätplats: <http://home.swipnet.se/digital-grusvag>

Digital grusväg är ett registrerat varumärke.

De flesta tillfrågade uppfattade frågan omedelbart som en anledning till att motivera placeringen, och "det känns bra" var den vanligaste beskrivningen. Några anförde rördragning som en faktor som påverkat placeringen. En person "fann sophinken där vid inflyttningen" och hade inte brytt sig om att ändra placeringen. Två personer vittnade om planer på att flytta sophinken, planer som dock ännu ej hade realiserats.

Tabell 1: Intervjusvar.

I vaskskåp med tvåluckor¹	Antal	Stadsmiljö	Landsbygd	Obygd
Bakom höger lucka ²	18	8	7	3
Bakom vänster lucka	10	0	6	4
I vaskskåp med en lucka	Antal	Stadsmiljö	Landsbygd	Obygd
Högerhängd	3	2	1	0
Vänsterhängd	2	0	1	1
Totalt	33	10	15	8

Alla tillfrågade visste exakt besked om sophinkens placering. Samtliga av de tillfrågade som bara hade en lucka till sitt vaskskåp, hade en lucka som öppnas utåt.

Slutsatser

Vi konstaterar att placeringen av sophinken skiljer sig mellan stadsmiljö, landsbygd och obygd. Vänsterplacering har ej observerats i stadsmiljö men är vanligare i mindre tätbefolkade områden.

Diskussion

Studien har flera svagheter. Urvalet är litet, och inte slumpmässigt. Undersökaren är personligen bekant eller släkt (låt vara ingift) med flertalet av sophinkarnas ägare. Materialets storlek ligger på gränsen till att en signifikant heterogenitet kan detekteras. Dessa tvåsvagheter har dock varit öppet redovisats.

Det håll som luckan öppnas åt kan vara en viktig faktor bakom valet av placering av sophinken, och det är krångligt att hänga om en skåplucka. Valsituationen kan därmed vara satt ur spel i kök med enluckeskåp. Detta gör den poolade analysen problematisk. Vi använder oss därför inte av denna analys då vi drar slutsatser.

Vi konstaterar att placeringen varierar mellan olika miljöer. Det finns i materialet personer som har sophinken till höger i sin bostad i stan, men till vänster i sin sommarstuga utanför stan. Kanske vill man göra som lokala inbyggarna, för att ta seden dit man kommer? Eller är resa till sommarstugan att återvända till sitt eget ursprung?

Vårt material bidrar inte med någon information om personerna som har intervjuats. Har urvalet fångat samma typer av människor i de olika miljöerna? Andelen akademiker skulle t.ex. kunna skilja sig. Förekomsten av utmarksjägare och skogsägare kan vara sparsam i stadsmiljö. Å andra vill vi inte påminsta sätt antyda att detta påverkar förmågan att göra rationella val av placering av sophinken.

Studien inbjuder till vidare forskning för att höja kunskapsnivån till en praktiskt användbar nivå. Studien konstaterat skillnader utan att kunna förklara dem. En relaterad fråga är ifall diskmedelsflaskan, när den ej används, står på diskbänken eller nere i vaskskåpet. En annan relevant fråga är placeringen av en eventuell diskmaskin.

¹ En högerhängd lucka har gångjärnen till höger och är den högra luckan, om den öppnas utåt.

² Varav en sophink som, då ingen gäst befinner sig i hemmet, är placerad ovanpå diskbänken.